

Document No. :	S/P-03-BDMS-024	Approved Date:	22 Jan 2026
Business Unit :	Bangkok Dusit Medical Services Plc.	Effective Date:	8 Mar 2026
Document Type :	Policy (S/P)	Revision :	0
BDMS Risk Domain:	Operational	Expired Date :	21 Jan 2029
Subject :	การจัดเตรียมและการทบทวนวิธีการดำเนินการมาตรฐาน (Preparation and review of Standard Operating Procedures)		
Owner :	IRB Committee		

การควบคุมการปรับปรุงเอกสาร

ฉบับที่	สรุปรายการแก้ไข	แก้ไขโดย
0	เอกสารใหม่	ภญ.สุไมพร กฤตพันธ์
1		
2		
3		

1. กรอบนโยบาย

การดำเนินงานวิจัย เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ สร้างองค์ความรู้ใหม่ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่ออสาสมัครหรือสังคมต่อไป การดำเนินงานวิจัยจำเป็นต้องอยู่ภายใต้หลักจริยธรรม ประกอบด้วย หลักความเคารพในบุคคล หลักความยุติธรรมและหลักคุณประโยชน์ไม่ก่ออันตราย จึงจำเป็นต้องมีแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้มั่นใจได้ว่าดำเนินการอย่างถูกต้องและเหมาะสม

2. วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง ทบทวน อนุมัติ และปรับปรุงวิธีดำเนินการมาตรฐาน ของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักจริยธรรมสากล

3. ขอบเขต

วิธีการดำเนินการมาตรฐานครอบคลุมวิธีการเขียน ทบทวน อนุมัติ ปรับปรุงแก้ไข และเผยแพร่วิธีดำเนินการมาตรฐานของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน โรงพยาบาลในเครือ บริษัท กรุงเทพดุสิตเวชการ จำกัด (มหาชน)

4. นิยาม

1. วิธีดำเนินการมาตรฐาน หมายถึง คู่มือการปฏิบัติอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งกำหนดแนวทาง ขั้นตอน และรายละเอียดเพื่ออ้างอิงให้การดำเนินงานมีมาตรฐานเดียวกัน
2. คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน หมายถึง คณะกรรมการที่ทำงานเป็นอิสระ ประกอบด้วยบุคลากรทางการแพทย์ บุคคลอื่นที่ไม่ใช่บุคลากรทางการแพทย์ และบุคคลที่ไม่สังกัด (ไม่อยู่ภายใต้) บริษัท กรุงเทพดุสิตเวชการ จำกัด (มหาชน) มีพันธกิจเพื่อพิทักษ์สิทธิ ศักดิ์ศรี ความปลอดภัย และความเป็นอยู่ที่ดีของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย
3. คณะกรรมการองค์กรแพทย์และกำกับดูแลมาตรฐานองค์กร (Medical Staff Organization for Standardization and Compliance Committee) หมายถึง คณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นเพื่อกำหนดนโยบาย แผนกลยุทธ์ และแผนการดำเนินงานด้านการวางมาตรฐานความปลอดภัยผู้ป่วย และความเหมาะสมของการใช้ทรัพยากรทางการแพทย์ของโรงพยาบาลในเครือ บริษัท กรุงเทพดุสิตเวชการ จำกัด (มหาชน)
4. ผู้ควบคุมเอกสารคุณภาพของบริษัท หมายถึง ผู้ที่มีบทบาทรับผิดชอบดูแลเอกสารคุณภาพภายในโรงพยาบาลในเครือ บริษัท กรุงเทพดุสิตเวชการ จำกัด (มหาชน)
5. ระบบคอมพิวเตอร์ควบคุมเอกสาร (Electronic Document Control) หมายถึง โปรแกรมการจัดการและควบคุมเอกสาร ตั้งแต่การสร้าง/ขอปรับปรุง/แก้ไข/ยกเลิก และจัดเก็บเอกสาร รวมถึงการออกรหัสเอกสาร ในโรงพยาบาลในเครือ บริษัท กรุงเทพดุสิตเวชการ จำกัด (มหาชน)

5. หน้าที่และความรับผิดชอบ

1. คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มีหน้าที่จัดทำ ปรับปรุงแก้ไข และปฏิบัติตามวิธีการดำเนินการมาตรฐาน
2. คณะกรรมการองค์กรแพทย์และกำกับดูแลมาตรฐานองค์กร มีหน้าที่พิจารณาอนุมัติวิธีการดำเนินการมาตรฐานก่อนประกาศใช้
3. ผู้ควบคุมเอกสารคุณภาพของบริษัท มีหน้าที่นำเอกสารเสนอขอรับการอนุมัติในคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง ประกาศใช้เอกสารและดูแลระบบคอมพิวเตอร์ควบคุมเอกสาร ให้รหัสเอกสาร

6. แนวทางปฏิบัติ

1. การกำหนดเนื้อหาในวิธีดำเนินการมาตรฐาน

กำหนดตามมาตรฐานการดำเนินงานของคณะกรรมการระดับสากล คือ

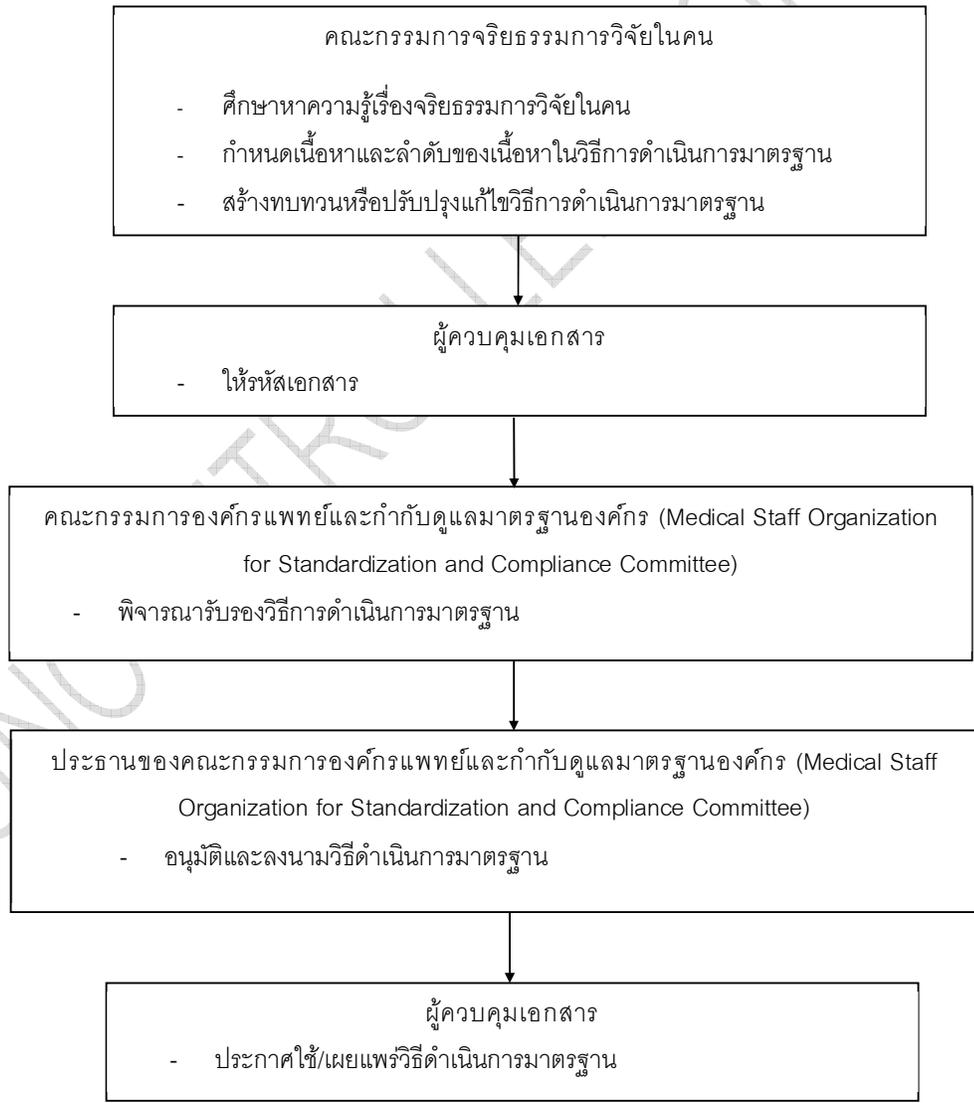
- 1.1 มาตรฐานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนโดย SIDCER-FERCAP ซึ่งมี 5 มาตรฐาน ได้แก่
 - 1.1.1 มาตรฐานที่ 1 โครงสร้างและองค์ประกอบของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน
 - 1.1.2 มาตรฐานที่ 2 การปฏิบัติตามวิธีดำเนินการมาตรฐาน
 - 1.1.3 มาตรฐานที่ 3 ความครบถ้วนสมบูรณ์ของการทบทวนโครงการ
 - 1.1.4 มาตรฐานที่ 4 กระบวนการหลังจากการทบทวนโครงการ
 - 1.1.5 มาตรฐานที่ 5 เอกสารและการจัดเก็บข้อมูล
- 1.2 มาตรฐาน WHO เป็น Global Benchmarking Tools (GBT) for Clinical trials oversight ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐาน 7 category ดังนี้
 - 1.2.1 Legal Provision
 - 1.2.2 REC structure and composition
 - 1.2.3 REC Resources
 - 1.2.4 REC procedures
 - 1.2.5 Mechanism to promote REC transparency and accountability
 - 1.2.6 Mechanisms for RECs to monitor performance
 - 1.2.7 Responsible Research Institutions
- 1.3 แนวทางจริยธรรมการวิจัยในคนที่คณะกรรมการ ยึดถือปฏิบัติและอ้างอิง ได้แก่
 - 1.3.1 แนวทางจริยธรรมการวิจัยในคนแห่งชาติ ชมรมจริยธรรมการวิจัยในคน ประเทศไทย พ.ศ. 2550 (FERCIT 2007)
 - 1.3.2 แนวทางจริยธรรมการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์. สำนักงานการวิจัยแห่งชาติและกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2564
 - 1.3.3 The Belmont Report ค.ศ.1979
 - 1.3.4 Operational Guidelines for Ethics Committees that Review Biomedical Research (WHO)
 - 1.3.5 คำปฏิญญาแห่งเฮลซิงกิ (Declaration of Helsinki) ปี ค.ศ. 1964 และฉบับปรับปรุงทุกฉบับ ฉบับล่าสุดปี ค.ศ. 2024
 - 1.3.6 The National and International Ethical Guidelines for Biomedical Research Involving Human Subjects (CIOMS) ค.ศ. 2002, 2009 และฉบับปรับปรุงทุกฉบับ ฉบับล่าสุด ค.ศ. 2016
 - 1.3.7 ICH Guidelines for Good Clinical Practice ค.ศ.1996
 - 1.3.8 แนวปฏิบัติและประเด็นพิจารณาทางชีวจริยธรรมด้านการทำวิจัยทางวิทยาศาสตร์การแพทย์สมัยใหม่ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ (แนวปฏิบัติการวิจัยทางพันธุกรรม แนวปฏิบัติการวิจัยด้านสเต็มเซลล์ ในมนุษย์ แนวปฏิบัติการจัดทำข้อตกลงการใช้ตัวอย่างทางชีวภาพเพื่อการวิจัยระหว่างสถาบัน พ.ศ. 2545) ทั้งนี้ต้องไม่ขัดต่อกฎหมายและกฎระเบียบอื่นๆ ของประเทศไทย

- 1.3.9 National Policy and Guidelines for Human Research, National Research Council of Thailand (NRCT) 2015.
- 1.3.10 Guidance for research ethics committees for rapid review of research during public health emergencies (World Health Organization) 2020
- 1.3.11 Achieving Guidance in Clinical Trial Safety Information among Stakeholder. Forum for Ethical Review Committees in Thailand (FERCIT) 2011.
- 1.3.12 Standards and Operational Guidance for Ethics Review of Health-Related Research with Human Participants, WHO 2011
- 1.3.13 WHO tool for benchmarking ethics oversight of health-related research involving human participants 2023
- 1.3.14 International Council for Harmonisation of Technical Requirements for Pharmaceuticals for Human Use (ICH). Guideline for good clinical practice E6(R3). Geneva: ICH; 2025.
2. การจัดลำดับของเนื้อหาในวิธีดำเนินการมาตรฐาน
การจัดลำดับมาตรฐานการดำเนินงาน ได้แบ่งออกเป็น 21 บท ได้แก่
- บทที่ 1 การจัดเตรียมและการทบทวนวิธีดำเนินการมาตรฐาน (Preparation and review of Standard Operating Procedures)
- บทที่ 2 องค์ประกอบของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน (Constitution of Institutional Review Board)
- บทที่ 3 การจัดการโครงการวิจัยใหม่ที่ยื่นขอการพิจารณา (Management of initial protocol submission)
- บทที่ 4 กระบวนการพิจารณาเพื่อประเมินโครงร่างการวิจัย (Review process)
- บทที่ 5 การพิจารณาโครงร่างการวิจัยโดยคณะกรรมการเต็มชุด (Full board review)
- บทที่ 6 การพิจารณาแบบเร่งด่วน (Expedited review)
- บทที่ 7 การยกเว้นการพิจารณาจากคณะกรรมการ (Exemption review)
- บทที่ 8 การเตรียมแผน การประชุม และรายงานการประชุม (Agenda preparation, meeting procedure, and minutes)
- บทที่ 9 การพิจารณาโครงร่างการวิจัยที่ส่งกลับมาหลังการปรับปรุงแก้ไข (Review of resubmitted protocol)
- บทที่ 10 การพิจารณาส่วนแก้ไข เพิ่มเติม โครงร่างการวิจัย (Review of protocol amendment)
- บทที่ 11 การพิจารณาโครงการวิจัยที่มีการเบี่ยงเบนและการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด (Review of protocol deviation/ violation/ Non-compliance)
- บทที่ 12 การพิจารณารายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรง (Review of Serious Adverse Event report)
- บทที่ 13 การพิจารณารายงานความคืบหน้าและขอต่ออายุ (Review of progress report and extension request)
- บทที่ 14 การบริหารจัดการเอกสารโครงการวิจัยและเอกสารอื่นๆ (Management of study files and other documents)
- บทที่ 15 การตรวจเยี่ยมเพื่อกำกับดูแลการวิจัย (Site monitoring visit)
- บทที่ 16 การพิจารณาตอบสนองต่อคำร้องขอ คำถามและการร้องเรียน (Response to request ,query and complaint)
- บทที่ 17 การประกันคุณภาพของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน (Quality Assurance of IRB Committee)
- บทที่ 18 การประชุมพิเศษ/ฉุกเฉิน (Emergency meeting)

- บทที่ 19 การพิจารณาโครงร่างการวิจัยเกี่ยวกับเครื่องมือแพทย์ (Review of Medical Device Studies)
- บทที่ 20 การพิจารณาโครงร่างการวิจัยที่ผ่านการพิจารณาจาก คณะกรรมการกลางพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน (Review of Submitted Research Protocol Approved by Central Research Ethics Committee: CREC)
- บทที่ 21 การพิจารณารายงานสรุปผล และการแจ้งยุติโครงการวิจัย (Review of final report and study termination report)
3. การสร้าง ทบทวนหรือปรับปรุงแก้ไขวิธีดำเนินการมาตรฐาน
 - 3.1 การสร้าง ทบทวนหรือปรับปรุงแก้ไข ทำได้โดยการศึกษาค้นคว้าจาก วิธีดำเนินการมาตรฐาน คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน บริษัท กรุงเทพมหานคร จำกัด (มหาชน) ศึกษาแนวทางจริยธรรมการวิจัยในคนจากเอกสารต่างๆ ชำรงต้น และวิธีการดำเนินการของสถาบันที่มีมาตรฐานสูง การไปเข้าการอบรม และการร่วมในการเยี่ยมชมสำรวจสถานต่างๆ หลังจากนั้นจัดสรรกรรมการร่างวิธีการดำเนินการมาตรฐาน ตรวจสอบกับวิธีดำเนินการมาตรฐานแล้วสุดท้ายให้กรรมการทุกคนได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไข ทบทวนและเสนอแนะ
 - 3.2 เลขานุการคณะกรรมการฯ จะเป็นผู้ดำเนินการ รวบรวมข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุม เมื่อได้ SOPs ฉบับใหม่แล้วประธานฯ นำเสนอผู้บริหารระดับสูง และเลขานุการนำวิธีการดำเนินการมาตรฐาน ฉบับสมบูรณ์ รวมถึงแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ควบคุมเอกสาร (Electronic Document Control) ของบริษัท กรุงเทพมหานคร จำกัด (มหาชน) เมื่อได้รับอนุมัติ
 - 3.3 กำหนดให้มีการทบทวนเอกสารทุก 3 ปี อ้างอิงข้อกำหนดขององค์กรตาม S/P-01-BDMS-001 BDMS Policy on Policy หากมีข้อมูลการเปลี่ยนแปลงแนวทางการปฏิบัติที่เป็นปัจจุบัน คณะกรรมการสามารถดำเนินการขอปรับปรุงแก้ไขได้ก่อนเวลาที่กำหนดไว้
 - 3.4 การปรับปรุงแก้ไขวิธีดำเนินการมาตรฐาน เมื่อมีการทบทวนตามกำหนดเวลา หรือเมื่อมีประเด็นที่กรรมการเห็นว่าสมควรแก้ไข มี 2 ระดับ คือ
 - 3.4.1 Minor revision หมายถึง การแก้ไขเล็กน้อย (ไม่กระทบต่อโครงสร้างและเนื้อหาที่สำคัญ ไม่ต้องเปลี่ยนชื่อฉบับ (version) เช่น เพิ่มเติมจาก 2.0 เป็น 2.1 สามารถทำได้โดยคณะอนุกรรมการบริหาร ของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน โดยไม่ต้องรอให้ครบ 3 ปี
 - 3.4.2 Major revision หมายถึง การแก้ไขปรับปรุงในด้านโครงสร้าง หรือ เนื้อหา หรือเพิ่มเติมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นการแก้ไขที่ค่อนข้างชัดเจน ให้กรรมการจริยธรรมฯ เสนอให้ผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้รับรอง หากครบเวลา 3 ปีแล้ว คณะกรรมการจริยธรรมเห็นว่ายังไม่มีความจำเป็นต้องปรับปรุงแบบ major revision ก็ สามารถนำฉบับเดิมมาขอการรับรองจากผู้บริหารใหม่ได้
 4. การพิจารณารับรองวิธีดำเนินการมาตรฐาน
 - 4.1 คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน เป็นผู้สร้าง ทบทวนหรือขอปรับปรุงแก้ไข
 - 4.2 คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องพิจารณารับรอง ได้แก่ คณะกรรมการองค์กรแพทย์และกำกับดูแลมาตรฐานองค์กร อ้างอิงข้อกำหนดขององค์กรตาม S/P-01-BDMS-001 BDMS Policy on Policy
 5. การอนุมัติวิธีดำเนินการมาตรฐาน
 6. ประธานของคณะกรรมการองค์กรแพทย์และกำกับดูแลมาตรฐานองค์กร เป็นผู้อนุมัติและลงนามในเอกสารวิธีดำเนินการมาตรฐาน
 7. การประกาศใช้ /เผยแพร่วิธีดำเนินการมาตรฐาน
 - 7.1 ผู้ควบคุมเอกสาร เป็นผู้ประกาศใช้เอกสารทาง Email และ Intranet ของบริษัท เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจสามารถค้นหาในระบบได้

- 7.2 คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน ดำเนินการจัดพิมพ์และเผยแพร่โดยใช้การสื่อสารทางเว็บไซต์ และนำส่งกรรมการและผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนการนำออกมาใช้และอ้างอิง
- 7.3 ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน ดูแลให้การทำงานของคณะกรรมการฯ เป็นไปตามวิธีดำเนินการมาตรฐาน
- 7.4 เจ้าหน้าที่คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน เก็บบันทึก SOPs ทุกฉบับ
- 8. ข้อควรระวัง/ข้อแนะนำ (Caution, recommendation)
 - 8.1 การทบทวนเอกสารไม่เป็นไปในเวลาที่กำหนดและเนื้อหาไม่เป็นปัจจุบัน ต้องติดตามความคืบหน้าและการเปลี่ยนแปลงแนวทางจริยธรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ
 - 8.2 ความล่าช้าในการส่งเอกสารขอรับการอนุมัติ จากขั้นตอนของการพิจารณา

7.ผังงาน (Workflow)

8.ช่องทางการสื่อสารและการอบรม (Communication Channel & Training)

1. ประชาสัมพันธ์ในระบบ Outlook Mail
2. ศึกษาด้วยตนเองในระบบ e-Document
3. ศึกษาด้วยตนเองในระบบ BDMS Intranet

9.การเฝ้าติดตามและการวัดกระบวนการ/การบริการ (Monitoring and Measuring)

1. การทบทวนและประกาศใช้เอกสารภายในระยะเวลาที่กำหนด
2. การปฏิบัติตามวิธีการดำเนินการมาตรฐานที่ประกาศใช้
3. การตรวจสอบจากผู้เยี่ยมสำรวจจากภายนอกสถาบัน

10.เอกสารคุณภาพที่เกี่ยวข้อง (Relevant document)

1. S/P-01-BDMS-001 BDMS Policy on Policy

11.เอกสารอ้างอิง/บรรณานุกรม (Reference)

1. ICH Good Clinical Practice Guideline. กองควบคุมยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2543. ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6 พ.ศ. 2550.
2. แนวทางจริยธรรมการทำวิจัยในคนแห่งชาติ ชมรมจริยธรรมการวิจัยในคนในประเทศไทย พ.ศ. 2550
3. แนวทางจริยธรรมการวิจัยในเด็ก ชมรมจริยธรรมการวิจัยในคนในประเทศไทย พ.ศ. 2558
4. แนวทางและต้นแบบเอกสารข้อมูลและขอความยินยอมสำหรับการวิจัยทางคลินิกในประเทศไทย ชมรมจริยธรรมการวิจัยในคนในประเทศไทย พ.ศ. 2563
5. จรรยาวิชาชีพนักวิจัยและแนวทางปฏิบัติ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ.2555
6. ประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยอมรับคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนที่พิจารณาโครงการการวิจัยทางคลินิกเกี่ยวกับยา พ.ศ.2561 เล่ม 135 วันที่ 13 พฤศจิกายน 2561.
7. แนวทางจริยธรรมการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์. สำนักงานการวิจัยแห่งชาติและกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2564
8. ประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยอมรับคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนที่พิจารณาโครงการการวิจัยทางคลินิกเกี่ยวกับเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2567 เล่ม 141 วันที่ 12 มีนาคม 2567.
9. คู่มือนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการกำกับดูแลด้านจริยธรรมและแนวทางจริยธรรมสำหรับการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ.2568
10. Achieving Guidance in Clinical Trial Safety Information among Stakeholder. Forum for Ethical Review Committees in Thailand (FERCIT) 2011.
11. The Belmont Report: Ethical Principles and Guidelines for the Protection of Human Subjects of Research, Report of the National Commission for the Protection of Human Subjects of Biomedical and Behavioral Research. Department of Health and Human Services (DHHS) 1979.
12. US Regulation 21 CFR 56.108, 56.109, 56.113

13. US Regulation 45 CFR 46.108
14. Federal Policy for the Protection of Human Subjects (Common Rule) 2018
15. World Medical Association. WMA Declaration of Taipei on Ethical Considerations regarding Health Databases and Biobanks. Ferney-Voltaire, France: World Medical Association; 2016
16. World Medical Association (WMA). WMA Declaration of Helsinki – Ethical Principles for Medical Research Involving Human Participants [Internet]. Ferney-Voltaire (France): WMA; 2024
17. Handbook for Good Clinical Research Practice (GCP): Guidance for Implementation. WHO 2005
18. Standards and Operational Guidance for Ethics Review of Health-Related Research with Human Participants, WHO 2011
19. Guidance for research ethics committees for rapid review of research during public health emergencies (World Health Organization) 2020
20. WHO tool for benchmarking ethics oversight of health-related research involving human participants 2023
21. Guidance for best practices for clinical trials. WHO 2024
22. International Ethical Guidelines for Health-related Research Involving Human Subjects 4th editions (CIOMS) 2016
23. Clinical research in resource-limited settings. A consensus by a CIOMS Working Group. Geneva, Switzerland: Council for International Organizations of Medical Sciences 2021
24. Clinical Investigation of Medical Devices for Human Subject – Good Clinical Practice (ISO14155) 3rd edition 2020
25. International Council for Harmonisation of Technical Requirements for Pharmaceuticals for Human Use (ICH). ICH Harmonised Guideline, Good Clinical Practice E6(R3) [Internet]. Geneva: ICH; 2025